

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та управління

_____ Т.Ф. Бірюкова

«_____» _____ 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИНЕРГЕТИКА І ТВОРЧИСТЬ

підготовки бакалаврів

денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Європейські філософські студії і креативні індустрії

спеціальності 033 Філософія

галузі знань 03 Гуманітарні науки

ВИКЛАДАЧ: Чайка Ірина Юріївна, д.філос.н., доц., проф. кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри філософії, публічного
управління та соціальної роботи

Протокол № 1 від "29" серпня 2024 р.
Завідувач кафедри філос., публ. упр. та соц. роб.

_____ Т.І. Бутченко

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

_____ В.В. Глазунов

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2024 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: thcokur2004@ukr.net

Телефон: 067 614 71 20

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення);

Telegram за номером 067 614 71 20

Кафедра: філософії, публічного управління та соціальної роботи, 4 корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33а

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Синергетика і творчість» є засвоєння студентами з позиції цілісних підходів природи й сутності феномену творчості в контексті синергетичного світобачення крізь призму нових міждисциплінарних наукових досліджень. Головними напрямками є різнобічне цілісне розкриття предмету синергетики, її головних ідей, понять, принципів і образів у векторі діалогу (полілогу) філософії та культур Сходу і Заходу, осмислення творчості в контексті нелінійної методології.

Курс є необхідною складовою вивчення комплексу гуманітарних дисциплін, що включені до програми підготовки бакалаврів із зазначеної спеціальності. Вивчення дисципліни є важливим з огляду на її значення для формування культури наукового пошуку майбутніх філософів-дослідників з огляду на суттєве значення синергетичної методології у вивченні феномену творчості, науковому дослідженні креативних індустрій. Наявність у майбутніх бакалаврів філософії знань щодо синергетичної методології дослідження творчості забезпечить більшу ефективність їхньої діяльності, яка буде пов'язана із здійсненням філософських досліджень в галузі соціальної філософії, філософії науки, філософії освіти

У концептуальному, інформаційному і логічному плані даний курс тісно пов'язаний із дисципліною «Онтологія творчості», «Феноменологічні засади виставкової діяльності», засвоєння курсу сприяє успішному складанню Атестаційного екзамену.

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	8-й	-
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість годин	150	
Лекційні заняття	4 год.	-
Семінарські заняття	2 год.	-
Практичні заняття		-
Лабораторні заняття		-
Самостійна робота	144 год.	-
Консультації	Розклад розміщення консультацій: https://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=37047&lang=ukr&news_code=chajka---rina-yuriyivna Кількість: 3 год. особисті – субота, з 9:00 до 11:30, IV корпус, ауд. 315; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю	

	Запис на консультації: thcokur2004@ukr.net
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9517

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
<p>PH16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.</p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК 2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 17. Здатність здійснювати фасилітацію творчого потенціалу особистості та колективу.</p> <p>СК 13. Здатність брати участь у наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.</p> <p>СК 14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.</p>	<p>Методи викладання: методи набуття нових знань, закріплення знань, формулювання проблеми, порівняння альтернативних точок зору, виконання творчих робіт.</p> <p>Поточний контроль: Форми контролю: усний, письмовий</p> <p>Контрольні заходи: проміжні та підсумкове тестування.</p> <p>Самостійна робота: систематичний огляд літератури; самостійне вивчення окремих тем дисципліни; створення презентацій.</p> <p>Підсумковий контроль: тестування в системі Moodle, залік</p>
<p>PH20. Вміти здійснювати інноваційну діяльність, спрямовану на подолання великої кількості перешкод між численними динамічними змінними цілями та умовами.</p> <p>ЗК 3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>СК 15. Розуміння особливостей європейської філософії, її інтелектуального і соціокультурного призначення, місця в інституційному дизайні інноваційнокреативного простору країн ЄС.</p> <p>СК 16. Здатність вирішувати міжкультурні конфлікти та налагоджувати міжрегіональний творчий діалог на основі вивчення філософських засад європейських інтеграційних процесів.</p>	<p>Дискусійні та інтерактивні методи: дебати, дискусії, мозкові штурми, есе.тп</p> <p>Поточний контроль: Форми контролю: усний, письмовий</p> <p>Контрольні заходи: опитування, проміжні та підсумкове тестування.</p> <p>Самостійна робота: систематичний огляд літератури; самостійне вивчення окремих тем дисципліни; створення презентацій.</p> <p>Підсумковий контроль: тестування в системі Moodle, залік</p>
<p>PH24. Вміти здійснювати філософську рефлексію проблем глобалізації і відповідальності, культурної багатоманітності та самобутності, рівності та свободи у галузі креативних індустрій.</p> <p>ЗК 11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК 12. Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>СК 14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.</p>	<p>Методи аналізу та рефлексії: формулювання проблеми, вирішення проблемних ситуацій, аналіз і порівняння альтернативних точок зору, рефлексія за результатами вивчення курсу.</p> <p>Поточний контроль: Форми контролю: усний, письмовий</p> <p>Контрольні заходи: проміжні та підсумкове тестування.</p> <p>Самостійна робота: систематичний огляд літератури; самостійне вивчення окремих тем дисципліни; створення презентацій.</p>

СК 16. Здатність вирішувати міжкультурні конфлікти та налагоджувати міжрегіональний творчий діалог на основі вивчення філософських засад європейських інтеграційних процесів. СК 17. Здатність ініціювати та проводити дослідження проблем глобалізації і відповідальності, культурної багатоманітності та самобутності, рівності та свободи у галузі креативних індустрій.	Підсумковий контроль: тестування в системі Moodle, залік
--	--

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Синергетика як універсальна наукова парадигма

Синергетика у світлі сучасної науки

Синергетика як принципово новий погляд на світ та нове розуміння процесів розвитку. Науковий напрям про універсальні структури самоорганізації. Системність, цілісність світу як основна ідея синергетики. Сутність синергетичного бачення наукового прогресу: відкритість систем наукового знання; нелінійність наукового прогресу; самоорганізація когнітивних систем.

Синергетичне бачення еволюції науки: різновекторність руху (еволюція-інволюція).

Самоорганізація як процес виникнення макроскопічно упорядкованих просторово-часових структур у складних нелінійних динамічних системах, що знаходяться в станах, далеких від рівноважних, поблизу особливих критичних точок (біфуркаційних).

Синергетичне світобачення в дискурсі предметно-понятійної цілісності.

Нове тлумачення феноменів історичного розвитку наукового знання: переосмислення «наукових революцій» Т.Куна, «дослідницьких програм» І.Лакатоса у світлі особливого синергетичного бачення когнітивних процесів. Відкриття зразків переходу від хаосу до порядку як можливість нового погляду на старі епістемні проблеми.

Гуманістичний потенціал синергетики як можливість пошуку оптимальних для людини шляхів розвитку. Переосмислення місця людини в структурі пізнавальної та практичної діяльності.

Змістовий модуль 2. Синергетика пізнання

Синергетика пізнання

Концепція глобального еволюціонізму як система уявлень про всезагальний процес розвитку природи в різноманітних його формах. Становлення та ускладнення біологічних, а також неживих систем.

Відкриття дивних атракторів та режимів із загостренням (below-up regimes) як ядро теорії самоорганізації та можливість побудови містків між синергетикою (природознавство) та гуманітарними науками (в т.ч. епістемологією).

Нелінійна динаміка і синергетичний підхід

Рівні еволюції розвитку складно організованих систем. Атрактори як реальні шляхи еволюційного розвитку складної системи.

Концепція нелінійного розвитку як усвідомлення відсутності єдиного еволюційного шляху розвитку. Ідея поліваріантності, альтернативності шляхів еволюції лінійних систем.

Проблема випадковості в історичному контексті (Стародавня Греція, Новий час) та з точки зору синергетичного світобачення.

Змістовий модуль 3. Соціальна синергетика.

Синергетика в контексті культури

Особливості понятійно-категоріального апарату синергетики. Поєднання синергетичних конструкцій та філософсько-методологічних пошуків шляхом перетворення перших на образи культури.

«Атрактор» – ейдос (Платон) – форма (Аристотель) – архетип (К.-Г. Юнг). «Біфуркація» та паралелі культури (міф, казка) та повсякденне життя людини як вияв біфуркаційних процесів. Еволюційне дерево. Сучасні ІТ- технології – прояв синергетичних компонентів у сфері повсякденного життя. «Фракталі» та їх прояв у живій природі (світ як сукупність монад (Лейбніц)).

Синергетичне світобачення і діалог культур Сходу і Заходу

Особливості східної парадигми філософування.

Особливості західного стилю мислення. Компаративістський підхід до вирішення світоглядних проблем у межах полілогу Сходу і Заходу.

Змістовий модуль 4. Дослідження феномену креативності в синергетичній парадигмі.

Самоорганізація і творче мислення

Характерні риси творчого мислення. Хаос як конструктивний механізм самоорганізації складних систем. Різноманітність та варіювання підходів як основа продуктивного мислення (гештальтпсихологія).

Креативність і інноваційність.

Проблема виникнення нового в контексті розвитку філософської думки. Самоорганізація як механізм творчого мислення. Проблема творчої інтуїції.

Творчість як можливий науковий термін. Шляхи розуміння алгоритмів творчості.

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Синергетика у світлі сучасної науки	1		<i>раз на два тижні</i>
1	Синергетичне світобачення в дискурсі предметно-понятійної цілісності			<i>раз на два тижні</i>
2	Синергетика пізнання	1		<i>раз на два тижні</i>
2	Нелінійна динаміка і синергетичний підхід			<i>раз на два тижні</i>
3	Синергетика в контексті культури	1		<i>раз на два тижні</i>
3	Синергетичне світобачення і діалог культур Сходу і Заходу			<i>раз на два тижні</i>
4	Самоорганізація і творче мислення	1		<i>раз на два тижні</i>
4	Креативність і інноваційність			<i>раз на два тижні</i>
Разом		4		

6. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Синергетика у світлі сучасної науки План 1. Синергетика як принципово новий погляд на світ та нове розуміння процесів розвитку. 2. Синергетичне бачення еволюції науки: різновекторність руху (еволюція-інволюція). 3. Системність, цілісність світу як основна ідея синергетики. 4. Сутність синергетичного бачення наукового прогресу			<i>раз на два тижні</i>
1	Синергетичне світобачення в дискурсі предметно-понятійної цілісності План 1. Нове тлумачення феноменів історичного розвитку наукового знання. 2. Особливість переходу від хаосу до порядку у процесі наукового пізнання. 3. Гуманістичний потенціал синергетики. 4. Місце людини в структурі пізнавальної та практичної діяльності			<i>раз на два тижні</i>
2	Синергетика пізнання План 1. Концепція глобального еволюціонізму як система уявлень про всезагальний процес розвитку природи в різноманітних його формах. 2. Становлення та ускладнення біологічних, а також неживих систем. 3. Відкриття дивних атракторів та режимів.			<i>раз на два тижні</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

2	Нелінійна динаміка і синергетичний підхід План 1.Рівні еволюції розвитку складно організованих систем. 2.Атрактори у еволюційному розвитку складної системи. 3.Ідея поліваріантності, альтернативності шляхів еволюції лінійних систем. 4.Проблема випадковості в історичному контексті.	1		<i>раз на два тижні</i>
3	Синергетика в контексті культури План 1.Особливості понятійно-категоріального апарату синергетики. 2.Еволюційне дерево. 3.«Аттрактор» – ейдос (Платон) – форма (Аристотель) – архетип (К.-Г. Юнг). 4.Фрактали та їх прояви у живій природі.			<i>раз на два тижні</i>
3	Синергетичне світобачення і діалог культур Сходу і Заходу План 1.Особливості східної парадигми філософування. 2.Особливості західного стилю мислення. 3.Компаративістський підхід до вирішення світоглядних проблем у межах полілогу Сходу і Заходу	1		<i>раз на два тижні</i>
4	Самоорганізація і творче мислення План 1.Характерні риси творчого мислення. 2.Самоорганізація як механізм творчого мислення. 3.Проблема творчої інтуїції. 4.Хаос як конструктивний механізм самоорганізації складних систем.			<i>раз на два тижні</i>
4	Креативність і інноваційність План 1.Проблема виникнення нового в контексті розвитку філософської думки. 2.Шляхи розуміння алгоритмів творчості.			<i>раз на два тижні</i>
Разом		2		

7. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	1.Природничо-наукові засади синергетики. 2.Феномен ентропії. 3.Самоорганізація як ґрунтовний процес природи. 4.Негентропійна спрямованість самоорганізації. 5.Сугнісний зміст синергетики.	36	
2	1.Хаос, турбулентність і дивні атрактори в динамічних системах. 2.Перехід до хаосу через біфуркації. 3.Хаотична динаміка дивного атрактору. 4.Фрактал як протилежність хаосу.	36	
3	1.Соціокультурна динаміка. 2. Розвиток культури як чергування деструктивних і креативних процесів. 3. Хвильовий характер культурних процесів.	36	
4	1.Синергетичні виміри наукової творчості. 2.Написання художнього твору як синергетичний процес. 3.Синергетична методологія у аналізі сучасного театрального мистецтва. 4.Еволюція сучасної музики: синергетичний аналіз.	36	
Разом		144	

8. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Опитування, тести	Семінарське заняття 1 Питання для підготовки до семінарського заняття 1. Синергетика як принципово новий погляд на світ та нове розуміння процесів розвитку. 2. Синергетичне бачення еволюції науки: різновекторність (еволюція-інволюція). 3. Системність, цілісність світу як основна ідея синергетики. 4. Сутність синергетичного бачення наукового прогресу Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9517	4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Найважлива авторська позиція 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна Тест: мах 2 бали	6
1	Опитування, тести	Семінарське заняття 2 Питання для підготовки до семінарського заняття 1. Нове тлумачення феноменів історичного розвитку наукового знання. 2. Особливість переходу від хаосу до порядку у процесі наукового пізнання. 3. Гуманістичний потенціал синергетики. 4. Місце людини в структурі пізнавальної та практичної діяльності Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9517	4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Найважлива авторська позиція 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна Тест: мах 3 бали	7
1	Есе	Контрольна робота: написання есе за 1 змістовим модулем	Есе: Розгорнутий роздум з власною позицією – 2 бали Виклад змісту есе не відповідає вимогам до структури – 1 бал Виконується наприкінці поточного модулю.	2
2	Опитування, тести	Семінарське заняття 3 Питання для підготовки до	4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність	6

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		<p>семінарського заняття</p> <p>1. Концепція глобального еволюціонізму як система уявлень про всезагальний процес розвитку природи в різноманітних його формах.</p> <p>2. Становлення та ускладнення біологічних, а також неживих систем.</p> <p>3. Відкриття дивних атракторів та режимів.</p> <p>Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9517</p>	<p>вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівень узагальненості знань. Найважлива авторська позиція</p> <p>3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна.</p> <p>2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна</p> <p>Тест: мах 2 бали</p>	
2	Опитування, тести	<p>Семінарське заняття 4</p> <p>Питання для підготовки до семінарського заняття</p> <p>1. Рівні еволюції розвитку складно організованих систем.</p> <p>2. Атрактори у еволюційному розвитку складної системи.</p> <p>3. Ідея поліваріантності, альтернативності шляхів еволюції лінійних систем.</p> <p>4. Проблема випадковості в історичному контексті.</p> <p>Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9517</p>	<p>4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівень узагальненості знань. Найважлива авторська позиція</p> <p>3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна.</p> <p>2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна</p> <p>Тест: мах 3 бали</p>	7
	Есе	<p>Контрольна робота написання есе за 2 змістовим модулем</p>	<p>Есе:</p> <p>Розгорнутий роздум з власною позицією – 2 бали</p> <p>Виклад змісту есе не відповідає вимогам до структури – 1 бал</p> <p>Виконується наприкінці поточного модулю.</p>	2
3	Опитування, тести	<p>Семінарське заняття 5</p> <p>Питання для підготовки до семінарського заняття</p> <p>1. Особливості понятійно-категоріального апарату синергетики.</p> <p>2. Еволюційне дерево.</p> <p>3. «Атрактор» – ейдос (Платон) – форма (Аристотель) – архетип (К.-Г. Юнг).</p>	<p>4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівень узагальненості знань. Найважлива авторська позиція</p> <p>3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами.</p>	6

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		4.Фрактали та їх прояви у живій природі. Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9517	Відповідь логічна, але змістовно неповна. 2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна Тест: мах 2 бали	
	Опитування, тести	Семінарське заняття 6 Питання для підготовки до семінарського заняття 1.Особливості східної парадигми філософування. 2.Особливості західного стилю мислення. 3.Компаративістський підхід до вирішення світоглядних проблем у межах полілогу Сходу і Заходу Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9517	4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна Тест: мах 3 бали	7
	Есе	Контрольна робота написання есе за 3 змістовим модулем	Есе: Розгорнутий роздум з власною позицією – 2 бали Виклад змісту есе не відповідає вимогам до структури – 1бал Виконується наприкінці поточного модулю.	2
4	Опитування, тести	Семінарське заняття 7 Питання для підготовки до семінарського заняття 1.Характерні риси творчого мислення. 2.Самоорганізація як механізм творчого мислення. 3.Проблема творчої інтуїції. 4.Хаос як конструктивний механізм самоорганізації складних систем. Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9517	4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	6

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

			Тест: мах 2 бали	
	Опитування, тести	Семінарське заняття 8 Питання для підготовки до семінарського заняття 1. Проблема виникнення нового в контексті розвитку філософської думки. 2. Шляхи розуміння алгоритмів творчості. Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9517	4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 2-1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	7
	Есе	Контрольна робота написання есе за 4 змістовим модулем	Тест: мах 3 бали Есе: Розгорнутий роздум з власною позицією – 2 бали Виклад змісту есе не відповідає вимогам до структури – 1 бал Виконується наприкінці поточного модулю.	2
Усього за змістові модулі	12			60

9. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
залік	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: 1. Синергетика як принципово новий погляд на світ та нове розуміння процесів розвитку. 2. Системність, цілісність світу як основна ідея синергетики. 3. Сутність синергетичного бачення наукового прогресу. 4. Синергетичне бачення еволюції науки. 5. Теорія самоорганізації як новий підхід для розуміння	2 питання, відповідь на кожне оцінюється у 10 балів 10-9 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 8-7 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання.	20

	<p>функціонування нових когнітивних систем. 6. Математичний, фізичний, філософський зміст нелінійності. 7. Особливості феномену нелінійності. 8. Нелінійність розвитку науки. 9. Протистояння холістської методології та аналітичного підходу в руслі традицій квантової механіки (Н.Бор та Е.Шредінгер). 10. Нове тлумачення феноменів історичного розвитку наукового знання у синергетиці. 11. Гуманістичний потенціал синергетики як можливість пошуку оптимальних для людини шляхів розвитку. 12. Переосмислення місця людини в структурі пізнавальної та практичної діяльності. 13. Рівні еволюції розвитку складно організованих систем. 14. Атрактори як реальні шляхи еволюційного розвитку складної системи. 15. Ідея поліваріантності, альтернативності шляхів еволюції лінійних систем. 16. Проблема випадковості в історичному контексті та з точки зору синергетичного світобачення. 17. Особливості понятійно-категоріального апарату синергетики. 18. Поєднання синергетичних конструкцій та філософськометодологічних пошуків. 19. «Атрактор» – ейдос (Платон) – форма (Аристотель) – архетип (К.-Г. Юнг). 20. «Біфуркація» та паралелі культури (міф, казка) та повсякденне життя людини як вияв біфуркаційних процесів. 21. Еволюційне дерево. 22. Сучасні ІТ- технології – прояв синергетичних компонентів у сфері повсякденного життя. 23. «Фрактали» та їх прояв у живій природі. 24. Особливості східної парадигми філософування. 25. Особливості західного стилю мислення. 26. Компаративістський підхід до вирішення світоглядних проблем у межах полілогу Сходу і</p>	<p>Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 6-5 балів – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 4-3 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 2-1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність</p>	
--	--	---	--

	<p>Заходу.</p> <p>27. Концепція глобального еволюціонізму як система уявлень про всезагальний процес розвитку природи в різноманітних його формах.</p> <p>28. Становлення та ускладнення біологічних, а також неживих систем.</p> <p>29. Відкриття дивних атракторів та режимів із загостренням (below-up regimes).</p> <p>30. Характерні риси творчого мислення.</p> <p>31. Хаос як конструктивний механізм самоорганізації складних систем.</p> <p>32. Різноманітність та варіювання підходів як основа продуктивного мислення (гештальтпсихологія).</p> <p>33. Проблема виникнення нового в контексті розвитку філософської думки.</p> <p>34. Самоорганізація як механізм творчого мислення.</p> <p>35. Проблема творчої інтуїції.</p> <p>36. Шляхи розуміння алгоритмів творчості.</p>		
	<p>Тести - 10 питань, розміщені у Moodle.</p>	<p>1 бал за кожен правильну відповідь. На проходження тесту дається 15 хвилин і одна спроба</p>	<p>10</p>
<p>Практичне завдання</p>	<p>Написання підсумкового есе.</p> <p>Есе складається з таких структурних елементів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вступ, де студент формулює власну точку зору на проблему, винесену як тему есе; - блок аргументації: три і більше аргументи, що підтверджують точку зору автора; - висновки, де відбувається узагальнення авторської позиції і відбувається підтвердження вихідної тези на більш високому доказовому рівні. <p>Оскільки головна мета есе – змусити читача розділити точку зору автора, важливо використовувати риторичні фігури переконання, маркери логічної послідовності елементів («по-перше», «по-друге», «з вищезазначеного витікає» та ін.), апелювати до спільних соціальних та духовних цінностей, поглядів, знань та фактів (дослідження, статистичні</p>	<p>10-9 – робота повністю розкриває тему, логічно структурована, оперування багатьма теоретичними поняттями, висока аргументованість відповіді, наведення прикладів з політичної практики</p> <p>8-7 – положення та висновки недостатньо аргументовані, але робота достатньо логічна</p> <p>6-5 – недостатньо чітка структура, аргументація пологень має незавершений характер, розмита конкретика</p> <p>4-3 – відсутня чітка структура, описовий характер</p> <p>2-1 – робота фрагментарна, відсутня логіка та структура</p>	<p>10</p>

		дані, думки фахівців, приклади з життя), проводити ефективні паралелі й аналогії для демонстрації вашої ерудиції, вдало використовувати цитати з прочитаної наукової літератури.	
Усього за підсумковий семестровий контроль			40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

10. Рекомендована література

Основна:

1. Анісімов І. О. Синергетика : навч. посіб. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2016. 133 с.
2. Тюріна Т. Духовне становлення особистості з погляду синергетики: монографія. Львів: СПОЛОМ, 2016. 216 с.
3. Вовк С. М. Синергетика - джерело формування міждисциплінарних цілісностей: Навчальний посібник з курсу «Синергетика». Чернівці: Прут, 2017. 112 с.
4. Синергетика і освіта / за заг. ред. В.Г. Кременя. Київ : Інститут обдарованої дитини. 2016. 348 с.
5. Лінгвосинергетика : підручник / за заг.ред. Л.С. Піхтовнікової. Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2018. 296 с.

Додаткова:

1. Груба І. Д., Лукашевич С. Ю. Історичні та теоретичні підвалини застосування синергетичної парадигми в соціально-гуманітарному знанні. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія : зб. наук. пр. 2013. № 2(16). С. 167–175.
2. Омельченко Н. О. Соціальний хаос: самоорганізація соціальних систем : Монографія. Запоріжжя : Вид-во ЗНУ, 2008. 200 с.
3. Воронкова В. Г. Місце і роль синергетики у пізнанні соціальних процесів та розвитку сучасного суспільства. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2012. № 48. С. 5–24.
4. Дзьобань О. П. Сучасна соціальна синергетика: до питання про визначення концептуальних основ. *Вісник Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого*. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія : зб. наук. праць. 2011. Вип. 7. С. 3–15.
5. Кудін С. В. Роль синергетичного підходу в компаративно-історичних правових дослідженнях. *Міжнародний конгрес європейського права : збірн. наук. праць (м. Одеса, 21-22 квітня 2017 р.)*. Одеса : Фенікс, 2017. С. 256–259.

6. Мельник Н. В. Особливості дослідження теорії самоорганізації: синергетичний підхід. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2014. № 2. С. 430–438.
7. Стьопін А. О. Синергетичні виміри розвитку України: історія і сучасність. Одеса : Астропринт, 2006. 156 с.
8. Шакун Н. Синергетична інтерпретація історії як альтернатива історизму. Філософські обрії. 2014. № 12. С. 1–6. 27.
9. Шевченко А. Є., Кудін С. В. Синергетичний підхід в структурі методології дослідження історії українського права. Збірник матеріалів науково-практичного круглого столу «Концепція та методологія історії українського права». Київ : «ДС День Печати», 2017. С. 48–50.

11. Інформаційні ресурси

1. Добронравова І. С. Філософія науки : Навч. посібник. / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, С. П. Петрушенков, Л. О. Шашкова. Київ, 2002. URL : <http://www.philsci.univ.kiev.ua>
2. Галіченко М. Проблема застосування синергетичної методології в соціально-гуманітарних науках / М. Галіченко, І. Поліщук. *Південний архів. Іст. науки. : Зб. наук. праць.* 2010. Вип. 31-32. С. 26–34. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Pain/2010_31_32/Gal_Pol.pdf
3. Колінгвуд Р. Дж. Ідея історії. Київ : Основи, 1996. 615 с. URL:<http://litopys.org.ua/colin/colin.htm>
4. Перова О. Є. Проблеми біофілософії в сучасній філософії науки. *Наук. вісн. КНУ ім. Т. Г. Шевченка. Серія : Філософія. Політологія.* 2002. № 38. С. 192-198. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Perova-vis-40.html>
5. Перова О. Є. Філософського методологічні засади пізнання живого в постнекласичній науці. *Наук. вісн. КНУ ім. Т. Г. Шевченка. Серія : Філософія. Політологія.* 2003. № 52-53. С. 82-86. URL:<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Perova-vis-53.html>

12. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску.

Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності. Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbu.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

За бажанням студентів результати проходження курсів підвищення кваліфікації, стажувань, онлайн-курсів, тощо можуть бути зараховані у якості результату засвоєння відповідного змістового модулю дисципліни.

Комунікація. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу thcokur2004@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/yabyk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: [\(061\) 227-12-76](tel:0612271276)

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:

<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):

<http://sites.znu.edu.ua/confucius>